

The infographic features a central house icon labeled 'jouw kantoor'. To its left, a 'praktijk generator' logo is connected to the house by a path labeled 'up-to-date documenten'. To its right, a briefcase icon is connected by a path labeled 'actua'saties'. Further right, a stack of folders is connected by a path labeled 'Wetgeving jurisprudentie tuchtspraken internationalisering'. Below the briefcase, a box labeled 'jouw praktijkervaringen' is connected. At the bottom, a row of six icons represents services: 'Meer omzet' (house with arrow), 'Modellen beheer' (stack of papers), 'Kosten besparing' (€2 and €1 coins), 'Risk anagement' (line graph), 'Dossier handling' (stack of papers), and 'Praktijk ontwikkeling' (house with dot). A 'praktijk generator' logo is in the bottom left corner.

**PG webinar – 14mei20 – Successiewet –
mr. P. Blokland**

1

This infographic is identical in layout to the one above, but with different central text. The central house icon 'jouw kantoor' is surrounded by the same paths and icons. The main text reads: 'Waarom PraktijkGenerator?
Je hoeft het echt niet allemaal meer zelf te doen!'. A grey bar at the bottom contains the text 'De Modellenbank voor het Notariaat'. A 'praktijk generator' logo is in the bottom left corner.

**Waarom PraktijkGenerator?
Je hoeft het echt niet allemaal meer zelf te doen!**

De Modellenbank voor het Notariaat

2

Waarom PraktijkGenerator? Je hoeft het echt niet allemaal meer zelf te doen!

- GRATIS (bij het **Advanced Abonnement**) alle P.E. punten voor jou EN al jouw kantoorgenoten via onze Master Classes (live en on demand) met onderwerpen voor de gehele notariële praktijk
- Minimaal €500 meer omzet uit bestaande dossiers: Door de juiste vragen te stellen, voldoe je aan je belehringsplicht en kun je de omvang van de werkzaamheden gerechtvaardigd uitbreiden en jouw expertpositie verbeteren
- Controlled open source: gebruikers geven feedback op content, waardoor het niveau permanent stijgt en altijd up to date blijft
- Klik **[hier voor alle voordelen](#)** op een rij...

up-to-date documenten

Meer weten? Kijk op: www.praktijkgenerator.nl
 Wil je een vrijblijvende demonstratie van het systeem? Neem dan contact op:
 mr. Jan-Jaap Groeneveld, tel: 06 11 21 41 95 - email: janjaap.groeneveld@praktijkgenerator.nl
 mr. Dirk de Lange, tel: 06 46 37 85 59 - email: dirk.de.lange@praktijkgenerator.nl

Wil je meer weten over ons gehele opleidingsprogramma, klik dan **[HIER](#)**

Wetgeving
Jurisprudentie
Tuchtspraken
Internationalisering

Meer omzet

Modellen beheer

Kosten besparing

Risikomanagement

Dossier handling

Praktijkontwikkeling

up-to-date documenten

Meer omzet

Modellen beheer

Kosten besparing

Risikomanagement

Dossier handling

Praktijkontwikkeling

Veel van de notariële kantoren hebben een abonnement op ons knowhowstelsel
 Nu ook modellen verspreid ons familierecht
 Alle PE punten voor u en al uw kantoorgenoten GRATIS bij een advanced abonnement

Meer omzet

Modellen beheer

Kosten besparing

Risikomanagement

Dossier handling

Praktijkontwikkeling

praktijkgenerator

3

Webinar programma 2020
 Zie het complete programma op www.praktijkgenerator.nl/academy

Dit webinar omvat 6 hoofdstukken van (minimaal) 1 uur. Elk hoofdstuk geeft recht op 1 PE punt. Wilt u een PE punt verdienen dan dient u de ondemand webinar via onderstaande registratie link helemaal tot het einde te bekijken. Bevestig het einde in de pop-up.

Dit webinar blijft beschikbaar tot 15 Mei 2021.

up-to-date documenten

- **Hoofdstuk 1: webinar 14mei20 – successiewet – mr. P. Blokland**
- **Hoofdstuk 2: webinar 14mei20 – successiewet – mr. P. Blokland**
- **Hoofdstuk 3: webinar 14mei20 – successiewet – mr. P. Blokland**
- **Hoofdstuk 4: webinar 14mei20 – successiewet – mr. P. Blokland**
- **Hoofdstuk 5: webinar 14mei20 – successiewet – mr. P. Blokland**
- **Hoofdstuk 6: webinar 14mei20 – successiewet – mr. P. Blokland**

Dit iPDF bevat de handout van de gebruikte powerpoint van de complete les. Deze is gekoppeld aan de 5 videos van de webinar. Dit is te gebruiken als naslagwerk en voor snelle toegang tot een deel van de les. **Hiermee kunt u geen PE punten verdienen**, dat kan alleen na registratie voor de webinar via bovenstaande link.

Wetgeving
Jurisprudentie
Tuchtspraken
Internationalisering

Meer omzet

Modellen beheer

Kosten besparing

Risikomanagement

Dossier handling

Praktijkontwikkeling

up-to-date documenten

Meer omzet

Modellen beheer

Kosten besparing

Risikomanagement

Dossier handling

Praktijkontwikkeling

De Modellenbank voor het Notariaat

praktijkgenerator

4

5

6

TE BEHANDELEN ONDERWERPEN

- **Belastbaar feit/woonplaatsbegrip**
- **Partnerbegrip**

- **Tarieven en vrijstellingen**
- **Waardering; WOZ-waarde**

- **“Normrente” van 6%**
- **Fictiebepalingen**
- **Aandachtspunten “papieren” schenking**

7

7

TE BEHANDELEN ONDERWERPEN (verv.)

- **Rente-overeenkomsten en aflossing overbedelingsschulden**

- **Verkrijging onder opschortende voorwaarde**
- **Herroepelijke schenking**
- **Twee- en meertrapsregelingen**

- **Wijziging huwelijksvermogensregime**

8

8

BELASTBAAR FEIT/WOONPLAATSBEGRIIP

Erfbelasting (vh successierecht):

- **verkrijging krachtens erfrecht (art.1 lid 1 SW)**

Schenkbelasting (vh schenkingsrecht):

- **giften en voldoening aan natuurlijke verbintenis (art.1 lid 1 jo. 1 lid 7 SW)**

Erf-/schenkbelasting o.g.v. fictiebepalingen (artt. 1 lid 3, 6 tm 17a, 33, 12^e, 2^e volzin SW)

Exit recht van overgang

9

9

BELASTBAAR FEIT/WOONPLAATSBEGRIIP

Erflater/schenker woont in Nederland:

Art. 4 AWR (feitelijke omstandigheden)

Art. 3 lid 1 SW (woonplaatsfictie voor Nederlanders):

- **erfbelasting en schenkbelasting**
- **tienjaarstermijn**
- **Nederlandse nationaliteit bij vertrek alsmede op het tijdstip van overlijden/schenking**

Artikel 3 lid 2 SW (woonplaatsfictie voor schenkingen)

- **alleen schenkbelasting**
- **eenjaarstermijn**
- **geen nationaliteitsvereiste**

10

10

PARTNERBEGRIIP (I.)

Partners in de Successiewet zijn (art. 1a SW) echtgenoten (zie art. 5a AWR) en samenwoners die gedurende een half jaar/twee jaar voldoen aan alle onderstaande eisen:

- a. **beiden meerderjarig**
- b. **inschrijving basisregistratie personen**
- c. **notarieel samenlevingscontract met zorgplicht**
- d. **geen bloedverwanten in rechte lijn**
- e. **geen andere partner**

Eis c. geldt (toch weer) niet bij 5 jaar samenwonen + inschr., zie art. 1a lid 3 SW

11

11

PARTNERBEGRIIP (II.)

A woont zonder samenlevingscontract ongehuwd samen met B en met C, de meerderjarige zoon van B. Wie is A's partner voor de Successiewet?

En als A en B een samenlevingscontract hebben? (zie ook brief Weekers 6-6-2011, DB2011/138U)

Geen consideratie met de meerrelatie, zie Rb. Gelderland 13 april 2018, RBGEL:2018:1697 ("drie gezusters") (verblijvingsbeding?)

Rentedragend uitstel voor vijf jaar mogelijk: Besluit MinFin 18-12-2013, BLKB2013/2292M)

12

12

PARTNERBEGRIP (III.)

**Art. 1a lid 5 SW jo. art. 5a lid 7 AWR:
UITBREIDING PARTNERBEGRIP**

**Partnerschap duurt voort na verbreking
samenwoning door opname in
verpleeghuis vanwege medische redenen
of ouderdom**

13

13

PARTNERBEGRIP (IV.)

**Art. 19 lid 1 sub a jo. b SW:
aanverwanten (bloedverwanten van de partner)
gelden als eigen bloedverwanten, mits het
huwelijk/de samenwoning eindigt door het
overlijden van een van de partners**

**Quasi-stiefkinderen dus belast tegen 10-20% na
aftrek vrijstelling € 20.946,--
(testament gelijke kinderen voor samenwoners is
niet meer fiscaal onvoordelig)
MAAR LET OP: art. 4:91 BW n.v.t.!**

14

14

TARIEVEN EN VRIJSTELLINGEN (I.)**TARIEVEN ERF- EN SCHENKBELASTING (2020)****(PARTNER EN KINDEREN)**

0 - 126.723			10%
126.723 en hoger	12.672	plus	20%

(KLEINKINDEREN EN ACHTERKLEINKINDEREN)

0 - 126.723			18%
126.723 en hoger	22.810	plus	36%

(ALLE ANDEREN)

0 - 126.723			30%
126.723 en hoger	38.016	plus	40%

15

15

TARIEVEN EN VRIJSTELLINGEN (II.)**VRIJSTELLINGEN ERFBELASTING (2020)**

PARTNER € 661.328,--

(KLEIN)KINDEREN € 20.946,--

KIND ZIEK/GEHANDICAPT € 62.830,--

OULDERS € 49.603,--

ANDEREN € 2.208,--

(VOETVRIJSTELLINGEN)

16

16

TARIEVEN EN VRIJSTELLINGEN (III.)**VRIJSTELLINGEN SCHENKBELASTING (2020)**

KINDEREN (JAARLIJKS)	€	5.515,--
KINDEREN 18-40 (EENMALIG)		
- algemeen	€	26.457,--
- voor studie	€	55.114,--
- voor eigen woning	€	103.643,--
ANDEREN	€	2.208,--
- (18-40) eenmalig voor eigen woning	€	103.643,--

(VOETVRIJSTELLINGEN)

17

17

TARIEVEN EN VRIJSTELLINGEN (IV.)**EIGENWONINGVRIJSTELLING (zie art. 5 URSE) – voor ALLE VERKRIJGERS TUSSEN 18 EN 40 JAAR****Verhoogde eenmalige vrijstelling voor:**

- **verwerving eigen woning (incl. afkoop erfpacht etc.)**
- **verwerving woning in aanbouw (3.111 lid 3 Wet IB)**
- **verbetering of onderhoud eigen woning**
- **aflossing eigenwoningschuld**
- **aflossing restschuld vervreemding eigen woning (ook voor restschuld, ontstaan voor 29 okt. 2012)**

Mits het geschonken bedrag binnen twee jaar na het kalenderjaar waarin de schenking plaatsvindt voor de eigen woning wordt aangewend –
GEEN ANDERE VOORWAARDEN TOEGESTAAN!

18

18

TARIEVEN EN VRIJSTELLINGEN (V.)

Vrijstelling is € 103.643,--:

- splitsing € 26.457,--/€ 77.186,-- mag
- spreiding over drie opeenvolgende jaren is mogelijk
- “inhaalschenking” € 28.657,-- mogelijk als de vrijstelling al vóór 2010 was ingezet
- per 1 januari 2012 eis notariële akte vervallen
- per 1 januari 2013 maximumleeftijd 40 jaar
- “lenen” leeftijd partner mogelijk (Besl. 20 december 2012, BLKB 2012/417M)
- Art. 12 lid 1, 1^e volzin, SW n.v.t.

19

19

TARIEVEN EN VRIJSTELLINGEN (VI.)

Vrijstelling geldt alleen voor eigen woning (art. 3.111 leden 1 en 3 Wet IB 2001):

- niet voor woning (voor zover) die eigendom is van partner
- eventueel wel voor buitenlandse woning
- schenking eventueel ook achteraf?
zie Hof Arnhem-Leeuwarden 21 april 2020, GHARL:2020:3250

20

20

TARIEVEN EN VRIJSTELLINGEN (VII.)

Vrijstelling geldt alleen voor aflossing van de eigen eigenwoningschuld (art. 3.119a Wet IB 2001):

- ook voor aflossing als woning te koop staat
- ook als eigenwoninglening door schenker is verstrekt (geen “kasrondje” bij kwijtschelding)
- let op invloed rente-af trek en KEW
- aflossing lening die is aangegaan na 1 januari 2013: er is dan meteen voor een aantal jaren aan de periodieke aflossingverplichting voldaan (“aflossingspauze”, zie hierna)

21

DAAMEN
DE KORT
VAN TUIJL

NOTARISSEN

21

TARIEVEN EN VRIJSTELLINGEN (VIII.)

“Aflossingspauze”

Een extra aflossing van een eigenwoninglening (bijv. met een eigenwoningschenking) leidt fiscaal niet tot bijstelling van de annuïteit. Dit gebeurt pas als tijdens de aflossingspauze een verhuizing plaatsvindt, de lening wordt overgesloten, een nieuwe rente of een nieuwe rentevastperiode wordt overeengekomen (art. 3.119c lid 2 en 3 Wet IB 2001).

Praktisch:

vaak hebben banken contractueel vastgelegd dat de annuïteit wordt herrekend als er een extra aflossing plaatsvindt.

22

DAAMEN
DE KORT
VAN TUIJL

NOTARISSEN

22

TARIEVEN EN VRIJSTELLINGEN (IX.)

Aandachtspunten eigenwoningvrijstelling:

- **geldt per verkrijger (let op artt. 26 en 28 SW)**
- **onderlinge verhouding tussen begiftigde en diens partner civiel:**
wat voor soort vordering ontstaat er, nominaal of "beleggingsvisie" via 1:87 BW?
- **onderlinge verhouding tussen begiftigde en diens partner fiscaal:**
hoe zit het met de eigenwoningreserve (en het eigenwoningverleden in het algemeen)?
- **onderlinge verhouding tussen begiftigde en andere kinderen schenker (nbreng?)**

23

DAAMEN
DE KORT
VAN TUIJL

NOTARISSEN

23

WAARDERING; WOZ-WAARDE (I.)

Hoofdregel: waarde in het economische verkeer (art. 21 lid 1 SW):

de prijs die bij aanbidding ten verkoop op de voor het goed meest geschikte wijze na de beste voorbereiding door de beste koper daarvoor betaald zou worden

specifieke regelingen voor:

verkrijging als bezwaarde/verwachter (leden 2 en 4), courante effecten (lid 3), woningen (leden 5 tm 10), periodieke uitkeringen en vruchtgebruik (lid 11 en 14), ondernemingsvermogen (leden 12 en 13) en erfrechtelijke vorderingen (lid 15)

24

DAAMEN
DE KORT
VAN TUIJL

NOTARISSEN

24

WAARDERING; WOZ-WAARDE (II.)

Verkrijging als bezwaarde/verwachter:

- *bezwaar geen waardedruk/voor waardering bij verwachter is moment verkrijging bepalend (lid 2/4)*

Woning:

- *WOZ-waarde (lid 5), indien verhuurd waardedruk; leegwaardering van lid 8 toepassen*

Onderneming:

- *going concernwaarde, maar minimaal de liquidatiewaarde (lid 13)*

Vruchtgebruik/periodieke uitkeringen (lid 14):

- *via de tabellen van het Uitvoeringsbesluit SW*

25

DAAMEN
DE KORT
VAN TUIJL

NOTARISSEN

25

WAARDERING; WOZ-WAARDE (III.)

Aftrek schulden:

- *zie art. 5 lid 1 SW (erfbelasting) en 5 lid 2 (schenkelasting)*

specifieke regels in art. 20 SW, zie o.a. forfaitaire aftrek voor IB-latenties in leden 5 en 6:

- *30% van oudedagsreserve in onderneming;*
- *20% van andere reserves in onderneming;*
- *30% van waarde van stamrechten*
- *bij AB-aandelen 6,25% van verschil tussen waarde verminderd met verkrijgingsprijs*

26

DAAMEN
DE KORT
VAN TUIJL

NOTARISSEN

26

WAARDERING; WOZ-WAARDE (IV.)

**Artikel 21 lid 5 SW: woning waarderen op WOZ-waarde
HR 11 april 2014, HR:2014:835:
vordering kind heeft van WOZ afgeleide waarde, dus
heeft kind recht op een belanghebbendenbeschikking**

**Problematiek *legaats tegen inbreng*
(een dergelijk legaat kan een waarde hebben)**

**Problematiek *verkoop tegen w.i.e.v. lager dan WOZ met
kwijschelding (WOZ 258; verkoop tegen w.i.e.v. 250,
kwijschelding 40): wat is de heffingsgrondslag?***

27

DAAMEN
DE KORT
VAN TUIJL

NOTARISSEN

27

WAARDERING; WOZ-WAARDE (V.)

**Rb. Noord-Holland 2 oktober 2013, RBNHO:2013:8755
en Hof Amsterdam 12 februari 2015, GHAMS:2015:382:
schenking van 48.000**

**(Wat indien w.i.e.v. 320, WOZ 292 en een verkoop voor
282?)**

**Rb. Den Haag 1 mei 2015, SGR:2015:5888:
WOZ 292, WIEV 250, kwijschelding 123:
schenking van 123, niet van 165!**

28

DAAMEN
DE KORT
VAN TUIJL

NOTARISSEN

28

WAARDERING; WOZ-WAARDE (VI.)

HR 26 februari 2016 (HR:2016:320):
gewoon heffing over 40:

“De omstandigheid dat in de akte van levering van de koopsom een bedrag wordt kwijtgescholden, hetgeen een schenking in de zin van de SW inhoudt, **brengt niet mee dat het object van deze schenking de woning is. Dat wordt niet anders doordat de verkoop van de woning en de kwijtschelding van een deel van de koopsom zodanig met elkaar samenhangen dat zij voor de toepassing van artikel 24, lid 2, van de SW als een samenstel van rechtshandelingen worden beschouwd.”**

29

DAAMEN
DE KORT
VAN TUIJL

NOTARISSEN

29

WAARDERING; WOZ-WAARDE (VII.)

HR 23 september 2016 (HR:2016:2135): als art. 21 lid 5 jo. lid 8 SW leidt tot een waarde die 10% of meer hoger is dan de WIEV, wijkt de **stapeling van forfaits (WOZ en leegwaardering) voor de WIEV.**

Verder wil de HR vooralsnog niet van (af)wijken weten: zie HR 21 februari 2014, ECLI:NL:HR:2014:339 (“zekere ruwheid”) en HR 11 april 2014, ECLI:NL:HR:2014:892 (WOZ 760, WIEV 650)

Zie ook HR 11 december 2015, HR:2015:3491, over de waardering van een **contantenlegaat ter grootte van 10% van de nalatenschap; er kan door het forfait meer worden belast dan het bedrag dat de legataris verkrijgt!**

30

DAAMEN
DE KORT
VAN TUIJL

NOTARISSEN

30

WAARDERING; WOZ-WAARDE (VIII.)

Wat bij verkoop tegen te lage prijs?

Een appartement in Amsterdam met een WIEV van 750 wordt door vader tegen de WOZ-waarde van 500 aan zijn zoon overgedragen.

- **Is hier sprake van een schenking?**
- **Is toestemming ex 1:88 BW vereist van echtgenote vader?**
- **Wat zijn de fiscale aspecten van deze transactie?**

31

DAAMEN
DE KORT
VAN TUIJL

NOTARISSEN

31

“NORMRENTE” VAN 6%

**Zie art. 21 lid 14 SW jo.
art. 10 Uitvoeringsbesluit SW**

speelt een rol bij:

- **Art. 7 lid 3 SW (over aftrek tegenprestatie en eerder betaalde belasting)**
- **Art. 9 SW (fictie bovenmatige rente)**
- **Art. 10 lid 3 SW (voorkomen van genot)**
- **Art. 15 SW (fictieve schenking)**
- **Waardering vorderingen (art. 21 lid 15 SW)**

32

DAAMEN
DE KORT
VAN TUIJL

NOTARISSEN

32

FICTIEBEPALINGEN – ART. 7

ALGEMENE REGELS VOOR FICTIEBEPALINGEN

(gelden voor artt. 8, 10, 11 en 13 lid 2 SW)

Lid 1:

Aftrek van de waarde van hetgeen is opgeofferd en van hetgeen is bedongen

Lid 2:

Aftrek van “drukkende” overdrachtsbelasting en schenkbelasting

Lid 3:

Af te trekken bedragen worden verhoogd met rente

33

DAAMEN
DE KORT
VAN TUIJL

NOTARISSEN

33

FICTIEBEPALINGEN – ART. 7

HR 10 oktober 2014, HR:2014:2921:

overdracht woning aan kind onder voorbehoud van huur:

- **Huur niet betaald: artikel 10 SW geldt ook voor huur (per saldo dus huurschuld niet aftrekbaar)**
- **Koopsom is in gedeelten kwijtgescholden: geen opoffering in de zin van artikel 7 lid 1 SW**
- **Uitleg begrip “bedongen” in artikel 7 lid 1 SW**

N.B.

(eigen) huis “op naam van de kinderen zetten” is vrijwel nooit interessant

34

DAAMEN
DE KORT
VAN TUIJL

NOTARISSEN

34

FICTIEBEPALINGEN – ART. 8

“post itbepaling” / “stickerbepaling”

- *Roerende goederen berustend onder de overledene worden geacht tot de nalatenschap te behoren*
- *schuldigerkenningen bij uiterste wil (lid 3)*
- *tegenbewijs mogelijk (lid 4)*

35

DAAMEN
DE KORT
VAN TUIJL

NOTARISSEN

35

FICTIEBEPALINGEN – ART. 9

Fictiebepaling m.b.t. bovenmatige rente op erfrechtelijke vorderingen.

Rente is bovenmatig indien:

- *op grond van een renteovereenkomst of bepalingen in een testament een hogere rente dan 6% samengesteld op een erfrechtelijke vordering is bijgeschreven*
- *een enkelvoudige rente is bijgeschreven en de omvang van de bijgeschreven rente ten tijde van het opeisbaar worden van de geldvordering meer bedraagt dan 6% samengesteld (LL overlijdt vóór het bereiken van de statistische leeftijd)*

36

DAAMEN
DE KORT
VAN TUIJL

NOTARISSEN

36

FICTIEBEPALINGEN – ART. 9

Lid 1:

- **Vordering kan bij eerste overlijden niet boven nominaal worden gewaardeerd**

Lid 2:

- **Opeisbaarheid bij overlijden II. is fictieve erfrechtelijke verkrijging**
- **Uitbetaling tijdens leven II. is fictieve schenking**

Speciale regeling voor de wilsrechten van art. 19 en 21 (lid 2 n.v.t. want rente nog niet genoten)

37

DAAMEN
DE KORT
VAN TUIJL

NOTARISSEN

37

FICTIEBEPALINGEN – ART. 9

GETALLENVOORBEELD

Man overlijdt, hgg is € 1,2 mio, vrouw en kind erven ieder de helft, rente in testament bepaald op 10% samengesteld.

- **Bij overlijden man heffing over € 300.000**

Vrouw overlijdt na 8 jaar:

- **Rente-aangroei is ongeveer € 350.000;**
- **Rente 6% samengesteld zou zijn € 180.000**
- **Nalatenschap vrouw is € 550.000**
- **Kind erft € 550.000 (art. 1 SW)**
- **€ 170.000 belast o.g.v. art. 9 SW**

38

DAAMEN
DE KORT
VAN TUIJL

NOTARISSEN

38

FICTIEBEPALINGEN – ART. 9

GETALLENVOORBEELD (vervolg)

Zelfde casus, maar 10% rente wordt overeengekomen binnen aangiftetermijn:

Zelfde resultaat, bij tweede overlijden heffing alsof de vordering 6% samengestelde rente draagt. (uitholling door “superrente” wordt bestreden).

MAAR:

Art. 9 geldt naar de letter ook als de II. niets meer heeft:

besluit toegezegd in MvA 1^e Kamer

39

DAAMEN
DE KORT
VAN TUIJL

NOTARISSEN

39

FICTIEBEPALINGEN – ART. 9

GETALLENVOORBEELD (vervolg)

Zelfde casus, maar nu geldt een enkelvoudige rente die overeenkomt met een samengestelde rente van 6% (“*samengestelde interest-methode*”). Levensverwachting vrouw 40 jaar, rente dan 23,2%. Bij overlijden man heffing over € 300.000 (9 lid 1)

Stel vrouw overlijdt 10 jaar later:

- Rente-aangroei is € 696.000;
  - Rente 6% samengesteld € 237.000;
  - € 459.000 belast o.g.v. art. 9 SW
- (overgangsregeling gevallen voor '93)**

40

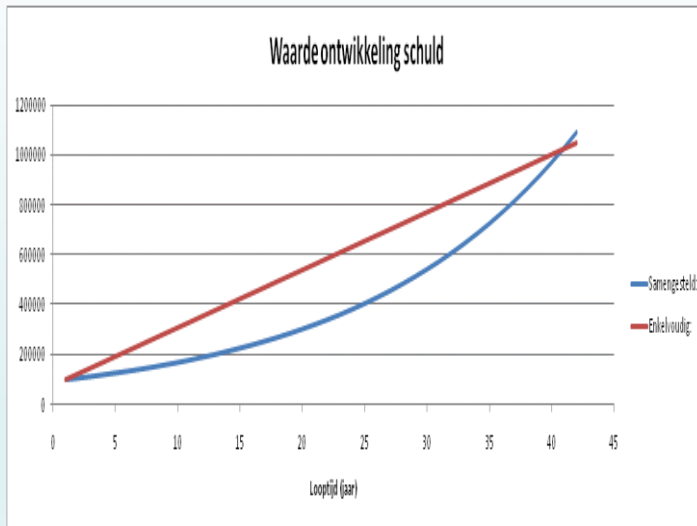
DAAMEN
DE KORT
VAN TUIJL

NOTARISSEN

40

FICTIEBEPALINGEN – ART. 9

41

FICTIEBEPALINGEN – ART. 9

HR 19 juni 2015, ECLI 2015:1673

Kinderen hadden in 2003 een vordering op hun Moeder verkregen met 13% enkelvoudige rente. Moeder overlijdt in 2010 en art. 9 SW (net ingevoerd) wordt toegepast.

Materieel terugwerkende kracht van art. 9 SW is geoorloofd, het ontbreken van een overgangsregeling levert volgens HR geen strijd op met het EVRM

42

FICTIEBEPALINGEN – ART. 9

GETALLENVOORBEELD (vervolg)

Zelfde casus als boven, maar nu wordt de 10% rente overeengekomen na de aangiftetermijn:

Heffing van schenkbelasting (art. 1 lid 4) over de gekapitaliseerde waarde van de rente.

Stel II. is 60 jaar, dan:

- **Heffing erfbelasting over 120.000 (art. 1 lid 1 jo. 21 lid 15);**
- **Heffing schenkbelasting over 300.000 (art. 1 lid 4)**

Art. 9 n.v.t. (zie lid 2)!

43

DAAMEN
DE KORT
VAN TUIJL

NOTARISSEN

43

FICTIEBEPALINGEN – ART. 10

Artikel 10:

“Al wat iemand ten koste van het vermogen van de erflater heeft verkregen in verband met een rechtshandeling of een samenstel van rechtshandelingen waarbij de erflater of diens echtgenoot partij was, en alle goederen waarop de erflater ten laste van zijn vermogen een vruchtgebruik heeft verworven, worden geacht krachtens erfrecht door overlijden te zijn verkregen, indien:

- a. de erflater in verband daarmee tot aan zijn overlijden of een daarmee verband houdend tijdstip het genot heeft gehad van een vruchtgebruik of een periodieke uitkering, en;**
- b. het vruchtgebruik onderscheidenlijk de periodieke uitkering ten laste is gekomen van de verkrijger.”**

44

DAAMEN
DE KORT
VAN TUIJL

NOTARISSEN

44

FICTIEBEPALINGEN – ART. 10

SINDS 1-1-2010:

ART. 10 IN TWEE CATEGORIEËN

- 1. OVERDRACHT (om baat of om niet)
ONDER VOORBEHOUD VAN GENOT**
- 2. NIEUWE CATEGORIE:
VERWERVING VAN GENOT OM BAAT (van
een goed waarvan de eigendom aan een
“verdachte” toebehoort)**

45

DAAMEN
DE KORT
VAN TUIJL

NOTARISSEN

45

FICTIEBEPALINGEN – ART. 10

Art. 10 lid 3 SW:

**Geen genot indien *jaarlijks daadwerkelijk 6%*
van de waarde van de goederen in
onbezwaarde staat is voldaan aan degene te
wiens laste het genot komt;**

**Geen 6%, dan gaat het fout, zie HR 8 april
2016, HR:2016:583 (huur lager dan 6% van
WOZ-waarde),**

en Besluit 18 oktober 2016, BLKB 2016/130M

46

DAAMEN
DE KORT
VAN TUIJL

NOTARISSEN

46

FICTIEBEPALINGEN – ART. 10

Art. 10 lid 4:

- **“VERDACHTENCLUB”**; *partner en bloed- en aanverwanten tot en met de vierde graad en hun partners*
- **GENOT NIET MEER DAN 180 DAGEN VOOR OVERLIJDEN GEËINDIGD**

47

DAAMEN
DE KORT
VAN TUIJL

NOTARISSEN

47

FICTIEBEPALINGEN – ART. 10

Artikel 10 van toepassing in de volgende situaties:

- **Overdracht met voorbehoud van genot**
- **Gesplitste aankoop**
- **Ik-opa-testament (ook indien niet “agressief”)**
- **Niet-opeisbaar legaat (voor zover “agressief”)**
- **Legaat vruchtgebruik tegen inbreng**
- **Turbotestament en superturbo-constructie**

48

DAAMEN
DE KORT
VAN TUIJL

NOTARISSEN

48

FICTIEBEPALINGEN – ART. 10

Art. 10 is met name ook van toepassing in de navolgende situaties:

- **Huis op naam van de kinderen gezet (resolutie BNB 1965/96 is afgeschaft) step-up en faciliteit reparatie in Besluit 18 oktober 2016, BLKB 2016/130M**
- **“Papieren” schenking met te weinig rente of rente die niet betaald is: **ACTIE VEREIST** (zie verderop)**

49

DAAMEN
DE KORT
VAN TUIJL

NOTARISSEN

49

FICTIEBEPALINGEN – ART. 10

Artikel 10 is NIET van toepassing in de volgende situaties:

- **Verdelingen (alle, zie lid 5)**
- **Vruchtgebruiktestament/turboverdeling**
- **Niet-opeisbaar legaat in contanten (behoudens lid 9, bestrijden “agressieve” besparing)**

50

DAAMEN
DE KORT
VAN TUIJL

NOTARISSEN

50

FICTIEBEPALINGEN – ART. 10

Art. 10 lid 6:

- **legaat tegen inbreng: art. 10 SW n.v.t.**
- **legaat vruchtgebruik tegen inbreng: art. 10 SW wel van toepassing**

Art. 10 lid 7:

- **overdracht o.g.v. wilsrecht: art. 10 SW n.v.t.**
- **idem bij schuldigerkenning na inroepen wilsrecht (bijv. legitieme portie)**

51

DAAMEN
DE KORT
VAN TUIJL

NOTARISSEN

51

FICTIEBEPALINGEN – ART. 10

VOORBEELD TOEPASSING ART. 10 LID 9:

**Nalatenschap opa is 200.000, zoon is erfgenaam.
Opa legateert aan kleinzoon 100.000, opeisbaar
bij overlijden zoon.**

**Bij overlijden zoon is artikel 10 niet van
toepassing, want de nominale waarde van het
gelegateerde bedrag is niet groter dan de waarde
van hetgeen zoon uit de nalatenschap van opa
heeft verkregen (zonder aftrek van het legaat).
Maar wel als zoon o.g.v. testament aan kleinkind
heeft schuldig erkend (“klassieke ik-opa”)!!**

52

DAAMEN
DE KORT
VAN TUIJL

NOTARISSEN

52

FICTIEBEPALINGEN – ART. 10

VOORBEELD TOEPASSING ART. 10 LID 9:

Nalatenschap opa is 200.000, zoon is erfgenaam. Opa legateert aan kleinzoon 1.000.000, opeisbaar bij overlijden zoon (contante waarde 100.000).

Bij overlijden zoon is artikel 10 van toepassing voor 800.000, het gedeelte van de nominale waarde van het gelegateerde bedrag dat groter is dan de waarde van hetgeen zoon uit de nalatenschap van opa heeft verkregen (zonder aftrek van het legaat)

53

53

FICTIEBEPALINGEN – ART. 10

CONCLUSIE ART. 10 LID 9:

Indien en voor zover de nominale waarde van de legaten (vermeerderd met eventuele rente) het “budget” (= nalatenschap opa) niet overschrijdt, is artikel 10 niet van toepassing.

Alleen het stuk eigen vermogen van de tweede generatie dat in de “constructie” wordt “meegetrokken”, wordt o.g.v. artikel 10 (lid 9) belast. Maar bij “klassieke” ik-opa altijd artikel 10 lid 1!

Zie ook HR 22 november 2019, HR:2019:1838 (bij legaat 10 lid 9 i.p.v. 10 lid 1 SW)

54

54

FICTIEBEPALINGEN – ART. 10

**KAN DE TOEPASSING VAN ART. 10 (LID 9) SW
BIJ HET OVERLIJDEN VAN DE ZOON WORDEN
VOORKOMEN?**

ZO JA, HOE DAN?

55

55

FICTIEBEPALINGEN – ART. 10

***Ik leg aan mijn kinderen de last op om aan ieder
van hun kinderen een bedrag schuldig te
erkennen ...***

Last of legaat?

***Rb. Zeeland-West-Brabant 20 augustus 2015
(RBZWB:2015:5579)***

***Ongeboren kleinkinderen: altijd last gezien
art. 4:56 BW; aftrekbaar??***

56

56

FICTIEBEPALINGEN – ART. 11

per artikellid:

- 1. fictieve schenking verblijving bij leven o.g.v. vennootschapscontract
(n.a.v. HR 20 maart 2009, BNB 2009/179-180)**
- 2. verblijving bij overlijden**
- 3. schuldigerkenning onder voorwaarde van overleven (het oude art. 9 SW)**
- 4. verdeling/verrekening bij huwelijkse voorwaarden anders dan 50/50**
- 5. verdachtenclub
(geldt alleen voor de leden 1 en 2)**

57

57

FICTIEBEPALINGEN – ART. 12

Lid 1, eerste volzin:

schenking binnen 180 dagen voor overlijden

Lid 1, tweede volzin:

postume schenking (zie ook artikel 1 lid 9 SW!)

Lid 2:

**af trek schenk- en overdrachtsbelasting
(zie art. 7 lid 2 SW)**

Lid 3:

**lid 1, eerste volzin, geldt niet voor schenkingen met
eenmalig verhoogde vrijstelling**

**Geen spel zonder nieten, zie Rb. Den Haag 31 juli
2015, RBDHA:2015:9396**

58

58

FICTIEBEPALINGEN – ART. 12

Toepassing art. 12 lid 2 jo. 7 lid 2 SW.

Casus:

- **schenking van € 80.000 binnen 180 dagen voor overlijden – schenkbelasting € 7.503,--**
- **erfrechtelijke verkrijging € 25.358,--; fiscale erfrechtelijke verkrijging dus in totaal € 105.358,--, waarover aan erfbelasting verschuldigd € 8.521,--**

HR kiest voor evenredigheidsmethode:

**af trek is $(80.000/105.538) \times € 8.521,-- = € 6.470,--$
(HR 3 april 2020, HR:2020:476)**

**Schenkbelasting blijft dus deels “hangen”;
oplossing?**

59

59

FICTIEBEPALINGEN – ART. 13

Anders dan onder de oude Successiewet wordt alleen belast het gedeelte van de uitkering dat is toe te rekenen aan de onttrekking aan het vermogen van de erflater (bij gemeenschap van goederen dus slechts de helft) – art. 23 (premie-af trek) is vervallen

Lid 2:

Als de erflater verzekerde is en de erflater of een “verdachte” als verzekeraar is opgetreden, wordt de gehele uitkering fictief belast (de erflater wordt geacht alle premies te hebben voldaan)

Zie HR 11 juli 2008, BNB 2008/252

60

60

FICTIEBEPALINGEN – ART. 13a

De waardestijging van AB-aandelen in een (pensioen)vennootschap als gevolg van het overlijden van de pensioengerechtigde wordt als erfrechtelijke verkrijging aangemerkt als de aandelen door een “verdachte” persoon gehouden worden.

Ook de waardestijging van de aandelen al tijdens leven van de pensioengerechtigde – doordat deze ongeneeslijk ziek wordt – valt onder art. 13a SW, HR 15 februari 2019, HR:2019:235

61

61

FICTIEBEPALINGEN: ART. 15

JURISPRUDENTIE ONDER OUDE SW:

- **HR BNB 1986/161 en 162:**
niet bedingen van rente is geen verarming
- **Het verstrekken van een renteloze of laagrentende lening is geen schenking mits:**
  - **direct opeisbaar;**
  - **directe opeisbaarheid heeft realiteitsgehalte**
(HR BNB 1990/220 en 1996/290)

62

62

FICTIEBEPALINGEN: ART. 15

Artikel 15 SW:

**Renteloze of laagrentende (minder dan 6%)
direct opeisbare lening:**

**het vruchtgebruik wordt geacht van dag tot
dag door de schuldeiser aan de schuldenaar
te zijn geschonken (Molmaker):**

- **geen “verdachtenclub”**
- **geldt alleen voor leningen tussen
natuurlijke personen**

63

63

FICTIEBEPALINGEN – ART. 15

Artikel 15-nieuw SW - voorbeeld:

**Ouders lenen aan kind renteloos € 100.000,--
en eisen niet op:**

**aan het eind van het jaar wordt een schenking
van € 6.000,-- geconstateerd**

Wat indien ouders uitlenen tegen 2%?

64

64

FICTIEBEPALINGEN – ART. 15

Artikel 15 ziet alleen op geldleningen, in andere situaties is de oude HR-jurisprudentie nog steeds van belang:

- **Rb. Zeeland-West-Brabant 6 november 2013, RBZWB:2013:8307, Notamail 2013-331: ouders gedogen bewoning om niet door zoon en gezin;**
- **Hof Amsterdam 24 juli 2014, GHAMS:2014:3402, Notamail 2014-206: ouders wonen om niet in het huis van hun (in het buitenland verblijvende) zoon.**
- **(civielr.) Rb. Noord-Nederland 5 december 2018, RBNNE:2018:4961: vader laat zoon om niet in zijn woning wonen**

65

65

AANDACHTSPUNTEN “PAPIEREN” SCHENKING (I.)

- **SINDS 2010 MOET RENTE 6% ZIJN (Zie art. 10 lid 3 SW)**
HOE HOOG MÁG DE RENTE ZIJN?
- **OVERGANGSRECHT M.B.T. RENTE (Art. XII lid 5: “in redelijkheid zakelijke” rente wordt geëerbiedigd)**
- **ALLE RENTETERMIJNEN MOETEN OOK DAADWERKELIJK BETAALD ZIJN: “herstelbetalingen” verrichten! (Besluit 18 oktober 2016, BLKB 2016/130M)**

66

AANDACHTSPUNTEN “PAPIEREN” SCHENKING (II.)

HR 9 december 2011, LJN BU7268:

**DIT IS EEN SCHENKING TER ZAKE DES DOODS
ALS BEDOELD IN ART. 7:177 BW, DUS:**

- **NOTARIËLE AKTE**
- **PERSOONLIJK AANGAAN**
- **CTR**
- **GEEN TOESTEMMING NODIG**
(art. 1:88 lid 4 BW)
- **PRIVÉ-SCHULD (art. 1:94 lid 7 sub c BW)**

67

AANDACHTSPUNTEN “PAPIEREN” SCHENKING (III.)

STANDPUNT FISCUS:

**VORMFOUTEN UIT HET VERLEDEN KUNNEN
WORDEN “BEKRACHTIGD” DOOR SCHENKING
ALSNOG IN EEN NOTARIËLE AKTE VAST TE
LEGGEN**

(Nadere MvA 1e Kamer, 31 930, Nr. F, p. 14)

68

AANDACHTSPUNTEN “PAPIEREN” SCHENKING (IV.)

“PAPIEREN” SCHENKING EN HUWELIJKSVERMOGENSRECHT

STEL SCHENKER, GEHUWD IN GEMEENSCHAP VAN GOEDEREN, DOET “PAPIEREN SCHENKING” AAN DE KINDEREN

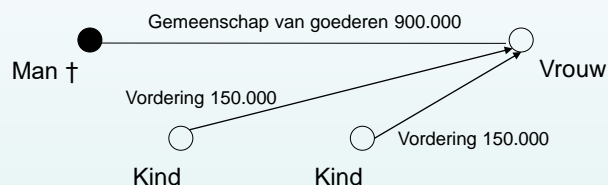
CONSEQUENTIES?

**N.B. OVERGANGSRECHT!
 (“OUDE” OF “NIEUWE” GEMEENSCHAP?)**

69

RENTE-OVEREENKOMSTEN EN AFLOSSING OVERBEDELINGSSCHULDEN (I.)

Waarom rente-overeenkomst?

Wettelijke verdeling kent alleen maar “inflatiecorrectie”, de wettelijke verhoging

De vorderingen van de kinderen, en met name ook de daarop bijgeschreven rente, zijn bij het overlijden van de langstlevende echtgenoot schulden, en dus een aftrekpost voor de erfbelasting.

70

70

RENTE-OVEREENKOMSTEN EN AFLOSSING OVERBEDELINGSSCHULDEN (II.)

Zie art. 1 leden 3 en 4 SW

**RENTE-OVEREENKOMST *gesloten binnen aangiftetermijn Successiewet ("anterieur")*
WORDT ALS **ERFRECHTELIJKE VERKRIJGING**
AANGEMERKT INDIEN:**

- *er een testament is dat ruimte biedt*
- OF**
- *art. 4:13 lid 4 BW wordt toegepast*

71

71

RENTE-OVEREENKOMSTEN EN AFLOSSING OVERBEDELINGSSCHULDEN (III.)

Zie art. 1 lid 3 en 4 SW

**RENTE-OVEREENKOMST *gesloten na aangiftetermijn Successiewet ("posterieur")*
WORDT FISCAAL OOK ALS **SCHENKING**
BEHANDELD**

N.B. bij overlijden II. art. 10 van toepassing!
(zie Rb. Den Haag 8 maart 2019, RBDHA:2019:2844)

72

72

RENTE-OVEREENKOMSTEN EN AFLOSSING OVERBEDELINGSSCHULDEN (IV.)

NB 1

Vordering hoeft niet te zijn gebaseerd op de wettelijke verdeling of daarmee overeenkomende rechtsfiguur, systeem geldt dus bijvoorbeeld ook voor legaat tegen inbreng.

NB 2

Bovenmatige rente: fictiebepaling art. 9 SW

NB 3

Testament of wet moet ruimte bieden, anders schenkbelasting

73

73

RENTE-OVEREENKOMSTEN EN AFLOSSING OVERBEDELINGSSCHULDEN (V.)

SPELEN MET DE RENTE:

**DOOR RENTE-AFSPRAAK KAN DE HOOGTE VAN
DE ERFBELASTING WORDEN BEÏNVLOED:
“VENTIELTECHNIEK”**

RENTE => BESPARING BIJ 2^e OVERLIJDEN

74

74

RENTE-OVEREENKOMSTEN EN AFLOSSING OVERBEDELINGSSCHULDEN (VI.)

GETALLENVOORBEELD WAARDERING VORDERING

Stel in het voorbeeld is de langstlevende 62 jaar en op de vorderingen wordt alleen de wettelijke verhoging bijgeschreven.

**Nominale waarde vordering kind is € 150.000
Contante waarde vordering is € 60.000 (art. 21 lid 15)
Erfbelasting daarover is € 3.905,-- (per kind)**

75

75

RENTE-OVEREENKOMSTEN EN AFLOSSING OVERBEDELINGSSCHULDEN (VII.)

GETALLENVOORBEELD WAARDERING VORDERING

**Rente-overeenkomst (6% enkelvoudige rente
bijschrijven) binnen aangiftetermijn Successiewet:**

**HR 11 juli 1989, BNB 89/260 toepassen:
6% enkelvoudig komt actuarieel overeen met 3,8%
samengestelde interest, dus langstlevende heeft nog een
vruchtgebruik waard (6 – 3,8 =) 2,2% per jaar, het
vruchtgebruik is nu totaal waard 10 x 2,2% = 22%, dus
contante waarde vordering kind is 78% ofwel € 117.000,--**

**Geldt als erfrechtelijke verkrijging,
dus erfbelasting over € 117.000 = € 9.605,-- (per kind)**

76

76

RENTE-OVEREENKOMSTEN EN AFLOSSING OVERBEDELINGSSCHULDEN (VIII.)

GETALLENVOORBEELD WAARDERING VORDERING

**Rente-overeenkomst (6% samengestelde rente
bijschrijven) binnen aangiftetermijn**

Successiewet:

**Contante waarde vordering kind is 100% ofwel
€ 150.000,--, dus erfbelasting over
€ 150.000 = € 13.138,-- (per kind)**

77

77

RENTE-OVEREENKOMSTEN EN AFLOSSING OVERBEDELINGSSCHULDEN (IX.)

ERFBELASTING BIJ 1^E EN 2^E OVERLIJDEN

STEL LANGSTLEVENDE OVERLIJDT NA 10 JAAR

RENTE	1 ^E	2 ^E	TOTAAL	RENTEVERL 1%
0%	7.810	86.276	94.086	+ 817
6% e.v.	19.210	52.580	71.790	+ 2.009
6% sam.	26.276	42.984	69.260	+ 2.748

78

78

RENTE-OVEREENKOMSTEN EN AFLOSSING OVERBEDELINGSSCHULDEN (X.)

ERFBELASTING BIJ 1^E EN 2^E OVERLIJDEN

STEL LANGSTLEVENDE OVERLIJDT NA 20 JAAR

RENTE	1 ^E	2 ^E	TOTAAL	RENTEVERL 1%
0%	7.810	86.276	94.086	+ 1.720
6% e.v.	19.210	22.116	41.326	+ 4.230
6% sam.	26.276	0	26.276	+ 5.786

79

79

RENTE-OVEREENKOMSTEN EN AFLOSSING OVERBEDELINGSSCHULDEN (XI.)

IS EEN RENTE-OVEREENKOMST (hogere rente) EEN SCHENKING TER ZAKE DES DOODS?

- Ja, bevoordelingsbedoeling, en de rente wordt in het algemeen pas bij overlijden uitbetaald, zie ook HR 9 december 2011, HR:2011:BU7268;
- Nee, invulling van "erfrechtelijke basis" (zie NvW p.13)

**VERSCHIL: NOTARIËLE AKTE
PERSOONLIJK
INSCHRIJVING CTR
(- geen toestemming 1:88 BW)
(- privé-schuld, 1:94 lid 7 sub c BW)**

80

80

RENTE-OVEREENKOMSTEN EN AFLOSSING OVERBEDELINGSSCHULDEN (XII.)

- *Langstlevende lost tijdens leven schuld belast met fictief vruchtgebruik aan de kinderen af*
- *Wanneer schenking? Hoe zit het met afkoop?*
- *Berekening waarde voor heffing schenkbelasting*

*(Zie Rb. Breda 13 augustus 2007,
ECLI:NL:RBBRE:2007:BB2618)*

81

81

VERKRIJGING ONDER OPSCHORTENDE VOORWAARDE (I.)

Artikel 1 lid 9 SW (sinds 2010):

Een gift onder opschortende voorwaarde wordt voor de toepassing van deze wet geacht tot stand te komen op het moment dat de voorwaarde wordt vervuld.

(Anders HR 30 maart 2007, BNB 2007/181: moment overeenkomst beslissend)

Giften klaarzetten mogelijk?? Of toch niet??

82

82

VERKRIJGING ONDER OPSCHORTENDE VOORWAARDE (II.)

“REPETERENDE SCHENKING” :

**Brief Belastingdienst Groningen (6 mei 2013,
Notamail 2013-165) over de toepassing van
artikel 1 lid 9 SW**

**Beleid “herroepen” bij brief van 21 mei 2014,
Notamail 2014-137;
de repeterende schenking wordt toch
beschouwd als schenking periodieke uitkering**

Belang voor de praktijk

83

83

VERKRIJGING ONDER OPSCHORTENDE VOORWAARDE (III.)

Artikel 12 lid 1 SW – 2^e volzin:

**Al wat wordt verkregen krachtens een schenking
die tot stand is gekomen na het overlijden van de
schenker, wordt voor de toepassing van deze wet
geacht krachtens erfrecht door het overlijden te
zijn verkregen.**

(Gebrek aan woonplaats t.t.v. schenking opgelost)

**Problematiek remigratie Nederbelgen
na tweetrapsschenking**

84

84

VERKRIJGING ONDER OPSCHORTENDE VOORWAARDE (IV.)

**Stel opa (meer dan 10 jaar in België) schenkt
100.000 aan zoon met tweetraps t.b.v. kleinkind
Opa remigreert naar NL
Zoon overlijdt en kleinkind krijgt als verwachter**

**1^e Opa leeft nog: schenking door schenker,
woonachtig in Nederland (art. 1 lid 9 SW)
2^e Opa overleden: fictieve verkrijging uit
nalatenschap opa (art. 12 SW)**

(Systeem HR 2007: geen heffing)

85

85

VERKRIJGING ONDER OPSCHORTENDE VOORWAARDE (V.)

**Stel opa, woonachtig in NL, schenkt 100.000 aan
zoon met tweetraps t.b.v. kleinkind
Opa vertrekt naar België
Zoon overlijdt en kleinkind krijgt als verwachter**

**1^e Opa nog geen 10 jaar weg: schenking door
schenker, wonend in Nederland (art. 1 lid 9 SW)
2^e Opa meer dan 10 jaar weg: geen heffing
3^e Opa overleden: hoe lang in België
gewoond?
(Systeem HR 2007: steeds heffing)**

86

86

HERROEPELIJKE SCHENKING (I.)

SYSTEEM SUCCESSIEWET SINDS 2010:

- *blijft civielrechtelijk zonder meer geldig*
- *schenking onder ontbindende voorwaarde, dus teruggave schenkbelasting o.g.v. art. 53 SW*
- *teruggave wordt verminderd met fictieve schenkbelasting over het voordeel dat door de begiftigde is genoten*
- *vermindering niet verder dan tot nihil (de begiftigde hoeft niet bij te betalen)*

NB – geen vermindering teruggave bij “oude” herroepelijke schenkingen!

87

HERROEPELIJKE SCHENKING (II.)

**Ouders schenken aan zoon herroepelijk 100.000:
schenkbelasting 9.448**

**Na tien jaar wordt herroepen, zoon heeft 30.000
voordeel genoten**

**Teruggave wordt verminderd met fictieve
schenkbelasting over genoten voordeel, dus de
vermindering wordt verminderd met 2.448 en
belooft per saldo 7.000**

**(moment dat voordeel is genoten niet van belang:
zie p. 107 Nota n.a.v. Verslag)**

88

HERROEPELIJKE SCHENKING (III.)

**Ouders schenken aan zoon herroepelijk 100.000:
schenkbelasting 9.448**

**Na tien jaar wordt herroepen, zoon heeft 120.000
voordeel genoten**

**Teruggave wordt verminderd met fictieve
schenkbelasting over genoten voordeel, dus de
vermindering wordt verminderd met 11.448 en
belooft per saldo negatief 2.000**

**(op grond van lid 2 hoeft er echter geen
schenkbelasting te worden bijbetaald)**

89

TWEE- EN MEERTRAPSREGELINGEN (I)

- **INSTALLER (erflater of schenker)**
- **BEZWAARDE (verkrijger onder ontbindende voorwaarde)**
- **VERWACHTER (verkrijger onder opschortende voorwaarde) – verkrijgt ook van insteller**

90

90

TWEE- EN MEERTRAPSREGELINGEN (II)

TWEE GROEPEN “TWEE-MEERTRAPPERS”:

1^e Zelfgekozen (estate-plannings)tool:

- **Doorgeefvermogen**
- **Dure verervingen voorkomen**
- **Ex-partner of kleinkind-legitimarisch buiten spel zetten**

2^e Noodgedwongen een tweetrapstestament:

- **Baksteen/Radartestament**

<https://radar.avrotros.nl/uitzendingen/gemist/item/uitzending-01-03-2010/>

91

91

TWEE- EN MEERTRAPSREGELINGEN (III.)

OOK ONGEBORENEN KUNNEN VERWACHTER ZIJN!

(zie art. 7:181 BW resp. art. 4:56 BW)

LET OP BESCHIKKINGSBEVOEGDHEID BEZWAARDE!

Fiscaliteit: art. 1 lid 9/12 lid 1/21 lid 2 en 4/53 lid 1 SW

Tweetrapsschenking:

tweemaal heffing schenkbelasting of eenmaal schenken en eenmaal erfbelasting naar waarde moment verkrijging

Testamentaire tweetrapsmaking:

tweemaal heffing erfbelasting naar waarde moment verkrijging

92

TWEE- EN MEERTRAPSREGELINGEN (IV.)

TOEPASSINGEN IN DE ESTATE-PLANNINGPRAKTIJK:

- HORIZONTAAL TUSSEN KINDEREN
- VERTICAAL NAAR KLEINKINDEREN

“BOERENPLAATSJE-ARREST”

(HR 16 januari 2004, NJ 2004, 487):

AAN DE BEZWAARDE KAN DE BEVOEGDHEID WORDEN TOEGEKEND OM – IN MEERDERE OF MINDERE MATE – ZELF TESTAMENTAIR OVER HET BEZWAARD VERMOGEN TE BESCHIKKEN

EEN PRACHTIG ESTATE PLANNING-INSTRUMENT!

93

93

TWEE- EN MEERTRAPSREGELINGEN (V.)

“DOORGEEFVERMOGEN”:

**18-36% MET BEHULP VAN B.P.-CLAUSULE
VERVANGEN DOOR 10-20%**

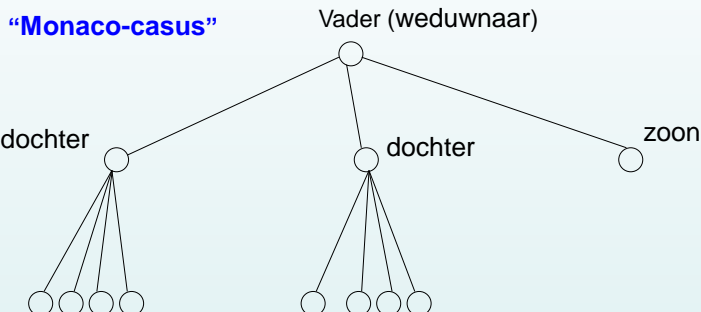
**POSITIE SCHOONKIND REGELEN
VIA B.P.-CLAUSULE (VRUCHTGEBRUIK)**

94

94

TWEE- EN MEERTRAPSREGELINGEN (VI.)

Tariefvoordelen bij overlijden zoon d.m.v. tweetrapsmaking:
verkrijging zussen belast tegen 20% i.p.v. 30-40%
verkrijging neven/nichten belast tegen 18-36% i.p.v. 30-40%
Vrijheid voor zoon door B.P.-clausule

95

95

WIJZIGING HUWELIJKSGOEDERENREGIME

- **VAN KOUDE UITSLUITING OF TWEEZIJDIG VERPLICHT FINAAL VERREKENBEDING NAAR ALGEHELE GEMEENSCHAP VAN GOEDEREN**
  - **Hoge Raad 28 jan. 1959 (BNB 1959/122) en 17 mrt. 1971 (BNB 1971/95): geen schenking, want waardeverschuiving is nog niet voltooid**
- **VAN KOUDE UITSLUITING NAAR BEPERKTE GEMEENSCHAP**
  - **Besluit 5 juli 2010, nr. DGB2010/872M, kan schenking zijn, tenzij natuurlijke verbintenis**

96

WIJZIGING HUWELIJKSGOEDERENREGIME

Wetsvoorstel 34 786 (OFM 2018):

aanpassing SW inzake de fiscale gevolgen van het aangaan of wijzigen van huwelijkse voorwaarden en het overhevelen van vermogen via een notarieel samenlevingscontract.

Afgeschoten door amendement Omtzigt.

Hoofregel (art. 1 lid 10 SW):

huwen, aangaan/wijzigen van huwelijkse voorwaarden en het aangaan/wijzigen van een notarieel saleco is geen schenking, tenzij ...

97

97

WIJZIGING HUWELIJKSGOEDERENREGIME

OFM 2018 (verv):

Eerste uitzondering op de hoofregel in art. 6 SW: aangaan huvowa etc. is fictieve schenking indien:

- **het aandeel van de minstvermogende partner meer dan 50% van het totale vermogen gaat bedragen, of;**
  - **het aandeel van de meestvermogende partner (verder) toeneemt**
- (idem verrekenbeding bij leven).**

N.B. beperkte gemeenschap (binnen deze grenzen) geen probleem meer!

98

98

WIJZIGING HUWELIJKSGOEDERENREGIME

OFM 2018 (verv):

Tweede uitzondering op de hoofdregel in art. 11 SW: huwowa met ongelijke gerechtigdheid leiden bij overlijden tot fictieve erfrechtelijke verkrijging indien één van de partners meer verkrijgt dan de helft van het vermogen (behoudens indien en voor zover hij/zij al meer dan de helft had)

99

99

WIJZIGING HUWELIJKSGOEDERENREGIME

Besluit 29 maart 2018, 2018-45958, tot wijziging van het Besluit van 5 juli 2010, DGB 2010/872M:

- **Huwen zonder huwowa is geen schenking (3.1)**
- **Invoeren beperkte gemeenschap staande huwelijk is geen schenking (3.2.1)**
- **Invoeren agvg staande huwelijk is geen schenking (3.2.2)**
- **Overeenkomen van een verplicht wederkerig finaal verrekenbeding op basis van agvg of bgvg is geen schenking (3.2.3)**

100

100

WIJZIGING HUWELIJKSGOEDERENREGIME

Besluit 29 maart 2018, 2018-45958 (vervolg):

3.2.4. Aangaan hvw. om te voorkomen dat vordering wegens meerinbreng “verdampst” is geen schenking, mits:

- **wordt aangesloten bij wettelijke (b)gvg;**
- **onderlinge schuld is ontstaan bij de aanschaf van de woning;**
- **alleen m.b.t. deze schuld van wettelijke (b)gvg wordt afgeweken (door uitsluiten 1:94 lid 7)**
- **het een eigen woning betreft in de zin van art. 3.111 Wet IB 2001**

Overbodig en misleidend?

101

101

WIJZIGING HUWELIJKSGOEDERENREGIME

Besluit 29 maart 2018, 2018-45958 (vervolg):

Onderdeel 3.3.:

Aangaan gemeenschap of finaal verrekenbeding met ongelijke delen wordt niet als schenking beschouwd als de “rijkste” echtgenoot:

- **gerechtigd blijft tot minstens 50%, en;**
- **niet meer krijgt dan hij al had.**

Helaas geen goedkeuringen voor:

- **bepaalde gemeenschappen**
- **samenwoners**

102

102

WIJZIGING HUWELIJKSGOEDERENREGIME**Besluit 29 maart 2018 onderdeel 3.3:**

Johan heeft 50 uitgesloten vermogen en 130 niet-uitgesloten vermogen en Albertine heeft 50 niet-uitgesloten vermogen. Als Johan en Albertine een finale verrekening overeenkomen waardoor Albertine van het niet-uitgesloten vermogen ad 180 een gedeelte van 115 krijgt en Johan maar 65, dan is er volgens het besluit sprake van een schenking door Johan aan Albertine van 25 (datgene dat Albertine meer krijgt dan de helft van het voor verrekening vatbare vermogen).

103

103

WIJZIGING HUWELIJKSGOEDERENREGIME**Besluit 29 maart 2018 onderdeel 3.3:**

Stel nu dat Johan, 50 uitgesloten vermogen en 50 niet-uitgesloten vermogen heeft en dat Albertine 130 niet-uitgesloten vermogen heeft. Bij een compenserende verrekening (A krijgt van het niet uitgesloten vermogen ad 180 een deel van 115 en J maar 65) is er volgens het besluit **geen sprake van een schenking door Albertine aan Johan (want J krijgt niet meer dan de helft van het voor verrekening vatbare vermogen), en ook niet van een schenking door Johan aan Albertine (want A krijgt niet meer dan ze voorheen al had).**

104

104

WIJZIGING HUWELIJKSGOEDERENREGIME

CONCLUSIE:

**JAMMER DAT OFM 2018 NIET IS
AANGENOMEN!**

**Zie ook de lopende procedure over
gemeenschap van en/of-rekening,
Hof Arnhem-Leeuwarden 10 december 2019,
GHARL:2019:10724:
geen schenking, maar cassatie is ingesteld!**

105

105

106

106